

Samfundet S:t Erik
Stockholm

YTTRANDE

KF/KS kansli
Stadshuset
105 35 Stockholm
RI-remissvar.SLK@stockholm

2015-10-26
Dnr 123-1344/2015

Yttrande över förslag till "Markanvisingspolicy för bostadsfastigheter och andra exploateringsfastigheter", Dnr 123-1344/2015

Samfundet S:t Erik anser att Stockholms stad måste höja ambitionsnivån inom stadsbyggandet. När så många bostäder planeras som nu så måste staden försäkra sig om att det planeras och byggs efter övergripande planering och med hög kvalitet. Det finns gott om exempel från Stockholms historia där staden byggt mycket och med omvittnade kvaliteter. P-O Hallmans planer, trädgårdsstäderna samt Vällingby och Årsta har en genomtänkt planering och har byggts med stor omsorg från helhet till detalj. I Samfundet S:t Eriks årsbok 2014 lyfter vi under den samlade titeln *Stockholms byggnadskultur* fram några av de många pärlor som speglar Stockholms stadsbyggnadshistoria och som kan tjäna som inspirationskälla och föredömen inför dagens kraftansträngning.

Exploateringsintresset har länge tillåtits dominera på den samplanerade stadens och de goda bostadsmiljöernas bekostnad. Höga hus i rutnätet kastar slagskugga över omkringliggande bebyggelse, trånga innergårdar innebär att solljus inte når ned till balkonger och gårdar. Fortsätter utvecklingen på det sättet kommer stockholmarna att få leva i mörker. Stockholm ligger på samma breddgrad som Sibirien. Staden har släppt fram kommersiella projekt som inte lämnat någon gård kvar (kv Hästen). I Galleriankvarteret planeras okända påbyggnader som tillåts inkräkta på gemensamma värden, likaså vid Sturegallerian (kv Sperlingens Backe). Oacceptabla rivningar av 1870-talshus (som i kv Riddaren) planeras. Skrivningen om att en tät och yteffektiv bebyggelse ska premieras behöver mot den bakgrunden ses över och ny bebyggelse ske med områdesplaner och en helhetssyn som grund. Exploateringsintresset måste underordnas en övergripande planering och det gemensamma bästa.

Markanvisningar bör avgöras efter kvalitetskrav

Sådana skrivningar saknas i dokumentet trots att staden informerat om att markanvisningstävlingar ska tillämpas utifrån kvalitetskrav.

Avgörande efter kvalitetskriterier bör gälla vid all markanvisning.

Post- och besöksadress	Telefon	E-kontakt	Postgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	samfundet.st.erik@telia.com www.samfundetsterik.se	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950

Områdesplaner och detaljplaner bör föregå markanvisningar

Den skrivning som finns i policyn under ”Vad innebär en markanvisning?” om att ”Det bör noteras att en markanvisning inte är stadens ställningstagande som planmyndighet i detaljplaneprocessen.” omkullkastas med den bakvända ordning som rått, vilket torde strida mot andemeningen i PBL. Den praxis som Stockholm hittills haft har medfört att stadsplanering och medborgardialogen blivit lidande.

Det är en bakvänd policy som tillämpas idag där direktupphandling kan ske på byggherrens initiativ för av byggherren föreslaget projekt, utan att det finns en av staden förankrad övergripande plan för området.

Det står i *Ny markanvisningspolicy 2015* under ”Att tänka på i en ansökan om markanvisning” att ”Det kan vara en fördel att ta kontakt med exploateringskontoret innan för mycket arbete läggs ner på ansökan.” och ”Förslaget bör också vara anpassat till platsens förutsättningar [...]”. Samfundet S:t Erik anser att detta är fel ordning, det är SBK som står för planeringen och i första hand bör kontaktas.

Planera för offentlig service i tidigt skede

I stora delar av de nytilkomna stadsdelar som byggts under senare år (till exempel Hammarby Sjöstad) saknades tillräcklig planering för grundläggande offentlig service som skolor och förskolor. Detta har fått läggas till i efterhand. Det säger sig själv att det inte främjar ett gott stadsbyggande. Stockholms stad har en stolt historia av skolbyggnader som planerats in i detaljplanerna från början och som byggts med hög kvalitet och ritats av Sveriges främsta arkitekter. Både offentlig och privat service som skolor, förskolor, butiker, restauranger mm bör planeras in från början och tas in i markanvisningsavtalen.

Stockholms stadsbyggnadshistoria bör respekteras

Inom arkitektkåren har olika stadsbyggnadsideologier efterträtt varandra där tidigare generationers planeringsideologier ofta varit måltavla. Okänsliga rivningar i stor skala av den bebyggelse som tillkom före modernismens genombrott planerades under efterkrigstiden. I Stockholm står större delen av innerstaden trots allt kvar till skillnad från många andra svenska städer. Nu ser vi upptakten till vad som i värsta fall kan bli en ny rivningsvåg i innerstaden. Samtidigt görs till synes slumpartade förtätningar i de modernistiska förorterna. Det är exploateringsintressen som ligger bakom rivningarna i innerstaden och nya ideologier som ligger bakom omvandlingarna av de modernistiska förorterna till rutnätsstad.

Stockholms stad måste besinna sig och se till vad som uppskattas av stockholmarna. Exploateringsintressena måste underordnas det gemensamma bästa och medborgarna måste få komma till tals.

Samfundet S:t Erik

Monica Andersson
Ordförande

Laila Reppen
Sekreterare

Post- och besöksadress	Telefon	E-kontakt	Postgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	samfundet.st.erik@telia.com www.samfundetsterik.se	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950